

J. J.

"Wielki samouk", Tadeusz Twarogowski, Warszawa 1961 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 7/1-2, 208

1962

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ze spisu wykładów w *Collegium Physicum* w roku akademickim 1783/84 wynika, że wykłady Szastera (który miał również ukończone studia medyczne) obejmowały zagadnienia z materii medycznej, tj. farmakognozji, farmacji stosowanej wraz z recepturą, toksykologii, balneologii i nauki o środkach spożywczych. Wobec braku laboratorium i gabinetu fizycznego wykłady i ćwiczenia prowadził on w swej aptece „Pod Słońcem“ w Rynku Głównym.

Warto wspomnieć, że Jan Szaster wraz z Janem Śniadeckim, Jaśkiewiczem i Scheidtem skonstruowali i wypuścili w r. 1784 z krakowskiego ogrodu botanicznego „banię powietrzną wzorowaną na wynalazku Mongolfiera“¹.

Prof. Jan Fryderyk Wolfgang, magister farmacji i doktor filozofii, był pierwszym profesorem farmacji i farmakologii na Uniwersytecie Wileńskim. Ten znakomity chemik i botanik, wysoko ceniony z powodu dużej wiedzy i wyjątkowej pracowitości — był bardzo szanowany przez wileński świat naukowy. Z apteki uniwersyteckiej, którą kierował, stworzył wzorową placówkę naukową. Był on również współinicjatorem wydawania pierwszego polskiego czasopisma farmaceutycznego „Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński“ (lata 1820—1821) i jego głównym współpracownikiem i redaktorem. Prócz prac z zakresu farmacji „Pamiętnik“ zamieszczał również artykuły z zakresu fizjografii Litwy, przynosząc florystom dużo nowego materiału.

J. F. Wolfgang, chociaż z pochodzenia obcokrajowiec, wywodzący się z rodziny holenderskiej osiadłej w Prusach, wrośł całkowicie w polską kulturę, zajmując w ówczesnym życiu naukowym jedno z czołowych miejsc.

W dalszych broszurach przedstawione zostały życiorysy dwóch najwybitniejszych przedstawicieli polskiej farmacji XX wieku: Bronisława Koskowskiego, profesora farmacji stosowanej na Oddziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Warszawskiego, i Jana Muszyńskiego, profesora farmakognozji i uprawy roślin lekarskich na Oddziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Wileńskiego, a po drugiej wojnie światowej — profesora Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Łódzkiego, którego był pierwszym dziekanem.

Starannie zestawiona bibliografia² wraz z podaniem źródeł, streszczenia w języku rosyjskim i angielskim oraz portrety stanowią uzupełnienie omawianych broszur, których ukazanie się z zadowoleniem powitają wszyscy interesujący się historią nauki w Polsce.

K.M.

Tadeusz Twarogowski, *Wielki samouk*. Nasza Księgarnia, Warszawa 1961, s. 119.

Opowieść o życiu i pracy Michała Faradaya przeznaczona jest dla młodego czytelnika. Autor nie ogranicza się do podania życiorysu uczonego, lecz stara się nakreślić jego sylwetkę jako człowieka, a wielkie odkrycia Faradaya przedstawia na tle aktualnego stanu wiedzy, wykazując ich znaczenie i tłumacząc ich istotę.

Książka napisana jest w zbeletryzowanej formie, pięknym językiem, co sprzyja jej popularyzatorskiej roli.

J.J.

¹ Por. Irena Stasiewiczówna i Bolesław Orłowski, *Balony polskie w XVIII wieku. Studia i materiały z dziejów nauki polskiej*, seria D. zes. 2. Warszawa 1960.

² Jedyne bibliografia w pracy E. Szyszkki, *Bronisław Koskowski budzić może pewne zastrzeżenia jako niekompletna*, przy czym nie podano miejsca i roku wydania części prac.